

Lingvistika i metodika

Aleksandar Stanković

INFINITIVSKA GRUPA U NEMAČKOM JEZIKU

UDK 801.563.1:801.254:803.0

Izvorni znanstveni članak. Primljen 25. 3. 1985.

Nauka o grupama reči čini poseban deo sintakse. Grupa reči je veza najmanje dveju samostalnih reči, koja i izvan rečenice ne gubi svoj smisao.

Predmet našeg posmatranja je infinitivska grupa sa »zu«. Ta je grupa u nemačkom jeziku vrlo česta. Infinitiv sa »zu« javlja se u rečenici kao subjekt, deo predikata, objekt i priloška odredba.

U komplikovanim rečeničnim konstrukcijama razlikuju se infinitivske grupe s konjunkcijama i bez njih. Infinitivske konstrukcije često su reducirane rečenice, obavljaju funkciju zavisnih rečenica i čine zajedno s rečenicama od kojih zavise rečenični sklop. Umesto zavisnih rečenica mogu se pod određenim uslovima upotrebljavati i infinitivske konstrukcije. Reč je o subjekatskim, objekatskim i adverbijalnim rečenicama. Kod adverbijalnih rečenica, koje se mogu tvoriti u infinitivske konstrukcije, radi se o takvima koje počinju s damit (→ um zu), ohne daß (→ ohne zu), als daß (→ um zu) i /an/statt daß (→ /an/statt zu).

Dalje se razrađuju kategorije temporaliteta i afirmacije, odnosno negacije u infinitivskoj grupi.

Iako je rečenica u središtu pažnje sintakse, predmet njenog proučavanja jesu i grupe reči koje predstavljaju vezu između najmanje dveju samostalnih reči sa svojim smislom i izvan rečenice (*dieser Weg, ein schmaler Weg, der Weg der Wissenschaft, der Weg zum Bahnhof...*). Grupe reči se grade prema određenim gramatičkim i intonacionim pravilima. U svakoj grupi postoji jedna gramatički vodeća reč, tzv. jezgro, i jedna ili više od jezgra zavisnih reči.

U zavisnosti od reči koje predstavljaju jezgro javljaju se u nemačkom jeziku najčešće sledeće grupe reči: 1. Substantivfügungen, 2. Adjektivfügungen, 3. Verbalfügungen, 4. Adverbfügungen. Zamenice i brojevi retko čine jezgro u grupi reči (*nichts davon, einige meiner Freunde* itd.).

Evo kakve kombinacije postoje ako se, na primer, povezuje imenica (kao jezgro) s nekim drugim rečima:

- Adjektiv oder Partizip + Substantiv
ein langer Weg; ein verbotener Weg
- Pronomen + Substantiv
dieser Weg; unser Weg; jeder Weg
- Numerale + Substantiv
zwei Wege; einige Wege

- d) Substantiv + Substantiv im Genitiv
der Weg der Zugvögel; ein Weg dieser Art
- e) Substantiv + Präposition + Substantiv
ein Weg von dieser Art; ein Weg durch den Wald
- f) Kongruierendes Substantiv + Substantiv
Kollege Urban; Kollegin Anna
- g) Substantiv + Adverb
der Weg dort; das Zimmer nebenan
- h) Substantiv + zu + Infinitiv
die Lust zu sprechen; der Wille zu leben

INFINITIVSKA GRUPA SA ZU

Infinitivska grupa s predlogom *zu* vrlo je karakteristična i specifična za nemajčki jezik. To je svojevrsna jezička struktura koja zadaje dosta teškoća onima što izučavaju nemački kao strani jezik. Toj konstrukciji valja obratiti izuzetno veliku pažnju u nastavi, pa je potrebno preduzimati niz raznovrsnih pismenih i usmenih vežbi kako bi se doprinelo tome da je učenici u raznim varijacijama uoče i savladaju.

Infinitivska grupa s predlogom *zu* može se u rečenici javljati u sledećim funkcijama:

1. Kao subjekt

Es freut ihn, seine Freunde zu sehen.

Es hat keinen Zweck, traurig zu sein.

2. Kao deo predikata

- a) Kod glagola koji izražavaju i odnos subjekta prema radnji u infinitivu (brauchen, verstehen, wissen, suchen...).

Monika versteht (es) mich zu beruhigen.

Er braucht nicht ins Hotel zu gehen.

- b) Kod glagola *scheinen*, *glauben*.

Das Kind scheint zu schlafen.

Hans glaubt gut gearbeitet zu haben.

- c) Kod glagola ili ustaljenih izraza koji označavaju početak, kraj ili ponavljanje radnje.

Es hat angefangen zu regnen.

Es hat aufgehört zu schneien.

Die Gäste kamen auf die junge Schauspielerin zu sprechen.

Willi pflegte früh aufzustehen.

- d) Kod glagola *haben* ili *sein* s infinitivom *sa zu*.

Der Bericht ist zu prüfen.

Das Gerät ist nicht zu verwenden.

Er hat einen Brief zu schreiben.

Das Mädchen hat den Koffer zu packen.

Izdvojena infinitivska grupa kao objekt javlja se dosta često. U osnovnom delu rečenice preporučuje se korelat *es* kod sledećih glagola: ablehnen, aufgeben, aushalten, ertragen, unternehmen, unterlassen, verdienen, vermeiden, versäumen, verschmähen, a i kod izraza hübsch (töricht, vernünftig itd.) finden, nicht erwarten können.

U osnovnom delu rečenice pojavljuju se kod odgovarajućih glagola sledeći zamenički prilozi:

daran	— arbeiten, denken, erinnern, gewöhnen, sich machen
darauf	— absehen, abzielen, rechnen, sich stützen, sich verlassen, vertrauen, sich freuen
daraus	— sich etwas (nichts) machen
dabei	— bleiben, beharren
darein	— sich ergeben, sich finden, sich fügen, willigen
damit	— abgeben, sich begnügen, sich beschäftigen, prahlen
danach	— sich sehnen, streben
darüber	— klagen, sich freuen
darum	— sich kümmern
davor	— sich hüten, warnen
dazu	— beitragen, dienen, verhelfen

Objekatska rečenica (Objektsatz) može često da se skрати infinitivskom grupom. To skraćivanje moguće je u sledećim slučajevima:

1. Ako je subjekt u glavnoj i zavisnoj rečenici isti.
2. Ako se subjekt zavisne rečenice nalazi ma u kom delu glavne rečenice (ich — mir, mich; du — dir, dich itd.).
3. Ako je subjekt bezličan.

Ich rate dir, daß du die Prüfung ablegst.

Ich rate dir, die Prüfung abzulegen.

Er behauptet, daß er recht gehabt hat.

Er behauptet, recht gehabt zu haben.

Es ist sinnlos, daß man noch länger wartet.

Es ist sinnlos, noch länger zu warten.

- d) Kao priloška odredba

Sie sprang sogleich auf, ihm als erste zu begrüßen.

Schnell lief sie die Treppe herunter, den Arzt zu holen.

Izdvojena infinitivska grupa reči bez konjunkcije u funkciji priloške odredbe javlja se dosta retko. Obično se odnosi na glagol kretanja, i tada je namerna odredba.

B. REČENICE S KONJUNKCIONALNOM INFINITIVSKOM GRUPOM REČI

Te se konstrukcije javljaju u sledećim oblicima:

- a)

Subjekt + Prädikat, um ... zu + Infinitiv

Alida fuhr nach Wien, um Deutsch zu studieren.

Irma geht in die Buchhandlung, um Bücher zu kaufen.

- b)

Subjekt + Kopula + zu + Prädikativ Subjekt + ver. Präd. + zu + Adverbialbestimmung	}	um ... zu + Infinitiv
--	---	-----------------------

Das Kind ist noch zu klein, um dieses Buch zu lesen.

Das Mädchen ist noch zu jung, um selbst entscheiden zu können.

Die Frau spricht zu leise, um verstanden zu werden.

Grupa reči um ... zu + Infinitiv je priloška odredba za nameru (Finalbestimmung) ili za posledicu (Konsekutivbestimmung).

- c)

Subjekt + Prädikat, ohne ... zu + Infinitiv I (II)
--

Er verließ das Zimmer, ohne ein Wort zu sagen.

Er fuhr aus der Stadt fort, ohne sich von uns verabschiedet zu haben.

Grupa reči ohne ... zu + Infinitiv je priloška odredba za način i označava prateću okolnost pod kojom se radnja u glavnoj rečenici odigrala.

- d)

Subjekt + Prädikat, (an)statt ... zu + Infinitiv
--

Du liest die ganze Zeit, anstatt auf die Kinder zu achten.

Statt sich zu erholen, arbeitete sie ununterbrochen.

Grupa reči (an)statt ... zu + Infinitiv je priloška odredba za način sa značenjem suprotnosti između onoga što se kazuje infinitivnom grupom i glavnom rečenicom.

Treba imati na umu da su pomenute infinitivske grupe reči s konjunkcijama identične s odgovarajućim zavisnim rečenicama. Ako su subjekti u glavnoj i zavisnoj rečenici isti, onda se u zavisnoj rečenici, po pravilu, upotrebljava infinitivska grupa sa zu, a ukoliko su u tim rečenicama subjekti različiti, upotrebljavaju se zavisne rečenice s odgovarajućim veznikom. Evo kako to izgleda u pojedinim rečenicama:

Namerna rečenica (Finalsatz) sadrži nameru u kojoj se vrši radnja glavne rečenice:

*Sprechen wir ganz leise, **damit** das Kind nicht aufwacht (aufwache).*

*Er schaltete das Radio ein, **damit** wir den Sportbericht hören.*

Kad namerna i glavna rečenica imaju isti subjekt, namerna rečenica se, po pravilu, zamenjuje sa um ... zu + Infinitiv:

*Er besucht uns, **damit** er Abschied nimmt.*

→ *Er besucht uns, um Abschied zu nehmen.*

*Ich gehe ins Kaufhaus, **damit** ich ein Kleid kaufe.*

— *Ich gehe ins Kaufhaus, um ein Kleid zu kaufen.*

Posledična rečenica (Konsekutivsatz) iznosi posledicu glavne rečenice:

*Das Auto fuhr so schnell, **daß** wir noch zur Zeit kamen.
Ich bin ganz verwirrt, **so daß** ich keine Antwort finde.
Meine Geschichte ist **zu** schlimm, **als daß** ich sie erzählen könnte.*

Mesto posledične rečenice, ukoliko ona i glavna rečenica imaju isti subjekt, i ako ima oblik sa zu ..., als daß (suviše ... da bi), može da stoji infinitivska grupa (rečenice):

*Sie war **zu** aufgeregt, **als daß** sie antworten könnte.
—> Sie war zu aufgeregt, um antworten zu können.
Es ist **zu** finster, **als daß** man noch etwas sehen könnte.
—> Es ist zu finster, um noch etwas sehen zu können.
Sie war **zu** hochmutig, **als daß** sie noch etwas hätte befehlen lassen.
—> Sie war zu hochmutig, um noch etwas befehlen zu lassen.*

Načinska rečenica (Modalsatz) objašnjava kako se vrši glagolska radnja glavne rečenice:

*Er verbesserte seine Leistungen, **indem** er fleißig trainierte.
Er hat mir dadurch (damit) sehr geholfen, **daß** er mir seine Bücher zur Verfügung gestellt hat.
Karl überquert die Straße, **ohne daß** er auf den Verkehr achtet.*

Ako rečenica sa ohne daß ima isti subjekt kao i glavna rečenica, onda se zavisna rečenica zamenjuje infinitivskom grupom (rečenicom):

*Er kann deutsche Zeitungen lesen, **ohne daß** er ein Wörterbuch dazu braucht.
—> Er kann deutsche Zeitungen lesen, ohne ein Wörterbuch dazu zu brauchen.
Sie ging mir vorbei, **ohne daß** sie mich ansah.
—> Sie ging an mir vorbei, ohne mich anzusehen.
Der Patient verließ die Klinik, **ohne daß** er geröntgent worden war.
—> Der Patient verließ die Klinik, ohne geröntgent worden zu sein.*

Suprotna rečenica (Adversativsatz) iskazuje nešto što je suprotno glagolskoj radnji glavne rečenice.

***Anstatt daß** er selbst nach Sarajevo fuhr, fuhr sein Sekretär.
Er sprang auf die fahrende Straßenbahn, **anstatt daß** er auf die nächste wartet.*

Ako glavna rečenica i adverbativna s veznikom (an)statt daß imaju isti subjekt, umesto adverbativne rečenice upotrebljava se, po pravilu, infinitivska grupa reči (infinitivska rečenica):

*Karl schläft, **anstatt daß** er lernt.
—> Karl schläft, anstatt zu lernen.*

***Anstatt daß** er arbeitet, geht Otto jeden Tag auf den Fußballplatz.
—> Anstatt zu arbeiten, geht Otto jeden Tag auf den Fußballplatz.*

GLAGOLI HABEN ILI SEIN + INFINITIV SA ZU

U nemačkom jeziku nailazi se vrlo često na pomoćne glagole haben ili sein u ličnom glagolskom obliku, koji su dopunjeni infinitivom drugog glagola sa zu:

Die Schüler haben viel zu lernen.

Er hat Ihnen etwas Neues mitzuteilen.

Dieses Gerät ist nicht zu empfehlen.

Diese Fragen sind leicht zu beantworten.

Glagoli haben ili sein u takvoj konstrukciji daju infinitivu sa zu modalni karakter. Pri tome haben + infinitiv sa zu ima *aktivno*, a sein + infinitiv sa zu *pasivno značenje*. Glagol sein je ovako moguće upotrebiti samo ako subjekt može da postane i objekt glagola koji je u infinitivu. Evo nekoliko primera koji ilustruju modalno značenje ovih rečenica:

Ich habe eine schwere Aufgabe zu lösen.

= *Ich muß eine schwere Aufgabe lösen.*

Er hat sofort ins Krankenhaus zu gehen.

= *Er soll sofort ins Krankenhaus gehen.*

Die Bücher sind nicht mit nach Hause zu nehmen.

= *Die Bücher dürfen nicht mit nach Hause genommen werden.*

Dieser Fotoapparat ist nicht zu gebrauchen.

= *Dieser Fotoapparat kann nicht gebraucht werden.*

Isto tako treba istaći da aktivne rečenice, naročito rečenice sa zameni-com man, mogu da se izraze konstrukcijom sein ... zu + Infinitiv ako ih prethodno pretvorimo u pasiv:

Man kann diese Sängerin nicht vergessen.

(Aktiv)

→ *Diese Sängerin kann nicht vergessen werden.*

(Passiv)

= *Diese Sängerin ist nicht zu vergessen.*

U nastavnoj praksi treba organizovati čitav niz vežbanja kako bi učenici uočili da konstrukcija haben (sein) ... zu + Infinitiv ima isto značenje kao i neki modalni glagoli dopunjeni čistim infinitivom (u aktivnom ili pasivnom obliku). Raznovrsnim variranjem učenici uvežbavaju korišćenje modalnih glagola, a transformacijom rečenice sa sein .. zu + Infinitiv s pasivnim značenjem i obratno, vrlo mnogo doprinosimo utvrđivanju i produblivanju znanja o pasivu, što je, opet, veoma značajno jer je pasiv u nemačkom pisanom i govornom jeziku, za razliku od našeg, vrlo frekventan.

VREMENSKA KOMPONENTA INFINITIVSKE GRUPE

A. Infinitivska grupa koja zavisi od glagola

Temporalno značenje infinitivske grupe ima relativan karakter. Infinitiv sa zu može da označava radnju (zbivanje ili stanje) koja se, u poređenju s radnjom u glavnoj rečenici, odigrava u isto ili u različito vreme:

Nachzeitigkeit: *Ich verspreche, den Bericht zu schreiben.*

Gleichzeitigkeit: *Ich gestehe, den Brief zu lesen.*

Vorzeitigkeit: *Ich erinnere mich, den Aufsatz geschrieben zu haben.*

Iz tih primera vidimo da u značenju glagola u glavnoj rečenici i glagola u infinitivskoj grupi postoji izvesni temporalni odnos. Ta temporalna komponenta »konkuriše« u izvesnom smislu s gramatičkim vremenima:

Ich verspreche, daß ich den Bericht schreiben werde.

Ich gestehe, daß ich den Brief lese.

Ich erinnere mich, daß ich den Aufsatz geschrieben habe.

Prema temporalnoj komponenti (koja je uslovljena semantikom glagola) mogu se svi glagoli, koji zahtevaju infinitiv sa zu, podeliti u šest grupa:

1. Tzv. neutralni glagoli koji impliciraju prevremenost, istovremenost i poslevremenost: sich freuen, sich schämen, sich rühmen, schwören i dr.

Neutralni glagoli mogu se povezati sa sva tri oblika infinitiva: infinitiv I od durativnih glagola (suchen) infinitiv I od perfektivnih glagola (finden) i infinitiv II.

Er freut sich, diesen Mann zu kennen.

Er freut sich, diesen Mann zu sehen.

Er freut sich, diesen Mann gesehen zu haben.

2. Glagoli koji impliciraju samo prevremenost: bereuen, reuen, (sich) erinnern, sich entsinnen, beschuldigen, bezichtigen i dr. Ti glagoli, budući da eksplicite izražavaju vremenski odnos, povezuju se samo s infinitivom II koji izražava prevremenost:

Er bereut, mitgearbeitet zu haben.

Er bereut, mitgekommen zu sein.

3. Glagoli koji impliciraju istovremenost: sich (damit) beschäftigen, (es) lieben, (es) aushalten, (es) ertragen, aufhören, anfangen, beginnen, (sich) angewöhnen, (sich) abgewöhnen i dr. Ti glagoli, budući da označavaju samo istovremenost, ne mogu se povezivati s infinitivom II.

Er beschäftigte sich damit, das Buch zu lesen.

Er hörte auf zu schreiben.

4. Glagoli koji impliciraju poslevremenost: vorhaben, beabsichtigen, versprechen, sich vornehmen, sich sehnen, erwarten i dr.

Ich beabsichtige, nächste Woche nach Wien zu fahren.

Er versprach mir, mich zu einem Ausflug abzuholen.

5. Glagoli koji u zavisnosti od konteksta impliciraju istovremenost ili prevremenost: bedauern, leugnen, gestehen, (sich) wundern i dr. Glagoli te grupe mogu da stoje s infinitivom I (durativni) i infinitivom II:

Er gesteht, diesen Menschen zu kennen.

Er gesteht, diesen Menschen gekannt zu haben.

6. Glagoli koji u zavisnosti od konteksta impliciraju istovremenost ili poslevremenost: sich lohnen, dabeisein i dr. Glagoli te grupe, kao i glagoli 4.

grupe, mogu se povezivati s infinitivom I bilo kojih glagola, ali ne mogu da stoje s infinitivom II.

Er beschließt, noch heute abzureisen.

Er lohnt sich, den Versuch einmal zu machen.

Povezanost glagola iz navedenih grupa sa tri oblika infinitiva može da se predstavi sledećom šemom:

Grupa glagola	Primer	Infinitiv I (durat.)	Infinitiv I (perf.)	Infinitiv II
I	sich freuen	+	+	+
II	bereuen	—	—	+
III	sich beschäftigen	+	—	—
IV	versprechen	+	+	—
V	gestehen	+	—	+
VI	dabeisein	+	+	—

B. Infinitivska grupa koja zavisi od imenice

Poznato je da infinitivska grupa ne može da zavisi od svake imenice. S infinitivom povezuju se samo apstraktne imenice koje imaju semantičku i (ili) etimološku vezu s glagolom. Od te semantičke ili etimološke veze s glagolom zavisi sposobnost imenice da odredi temporalnu karakteristiku infinitiva. U zavisnosti od tih veza, podeljene su sve imenice koja zahtevaju infinitiv sa zu u četiri grupe:

1. Prvoj grupi pripadaju one imenice koje su zadržale istovremeno semantičke i etimološke veze s glagolom.

Er hat die Hoffnung, dich bald zu sehen. (Nachzeitigkeit)

Sein Versprechen, bald zu kommen, freut mich. (Nachzeitigkeit)

Er hat die Gewohnheit, spät in die Schule zu kommen. (Gleichzeitigkeit)

Er empfindet die Reue, das gesagt zu haben. (Vorzeitigkeit)

Semantički i funkcionalni identitet s glagolom dokazuje se na taj način što se rečenice s apstraktnim relativnim imenicama mogu svesti na rečenice s ličnim glagolskim oblikom:

Er hat die Hoffnung → er hofft

Sein Versprechen → er verspricht

Er hat die Gewohnheit → er gewöhnt sich (er hat sich angewohnt)

Er empfindet die Reue → er bereut

2. Drugu grupu čine imenice koje, doduše, etimološki imaju veze s glagolom, što znači da su građene od istog korena, ali su izgubile semantički identitet s glagolom. Rečenice s tim imenicama ne mogu se svesti na rečenice s glagolom u ličnom glagolskom obliku.

Er hat die Aussicht, die Prüfung zu bestehen.

Takve imenice određuju temporalno značenje infinitiva zbog toga što su sinonimi imenica prve grupe i svode se na glagol ne neposredno, već svojim sinonimima.

Er hat die Aussicht (er hat die Hoffnung → er hofft), diese Prüfung zu bestehen. (Nachzeitigkeit)

3. Treća grupa sastoji se od imenica koje nemaju etimološku vezu s glagolom, dok semantičku uspostavljaju, kao i imenice II grupe, drugom sinonimnom imenicom.

Er hat die Idee, sehr bald abzureisen.

Er hat die Idee (er hat den Plan, die Absicht → er plant, er beabsichtigt) sehr bald abzureisen.

4. Četvrtu grupu čine imenice koje ne pokazuju ni semantičku ni etimološku vezu s glagolom.

Er hat eine seltsame Art, sich auszudrücken.

Es war seine Methode, zu arbeiten.

Takve imenice ne sadrže nikakve temporalne komponente.

KATEGORIJA AFIRMACIJE, ODNOSNO NEGACIJE INFINITIVSKE GRUPE

A. Infinitivska grupa koja zavisi od glagola

Podimo od poređenja sledećih dveju rečenica:

Er leugnet, den Mann zu kennen.

Er gesteht, den Mann zu kennen.

Konfrontiranjem tih rečenica, utvrđujemo semantičku razliku između dveju infinitivskih grupa. Ta razlika može se na sledeći način eksplicirati:

Er leugnet, den Mann zu kennen.

→ *Er sagt, daß er den Mann nicht kennt.*

Er gesteht, den Mann zu kennen.

→ *Er sagt, daß er den Mann kennt.*

Očigledno je da negativno značenje prve i afirmativno značenje druge infinitivske grupe proizilazi iz različitog leksičkog značenja glagola leugnen i gestehen.

Prema toj afirmativnoj, odnosno negativnoj komponenti delimo sve glagole koji zahtevaju infinitiv sa zu u tri grupe:

1. Glagoli koji impliciraju afirmativno značenje infinitivske grupe:

Er verspricht, diese Arbeit zu machen. (Er wird diese Arbeit machen)

Er gesteht, diesen Mann zu kennen. (Er kennt diesen Mann)

2. Glagoli koji impliciraju negativno značenje infinitivske grupe:

Er weigert sich, diese Arbeit zu machen. (Er sagt, er wird diese Arbeit nicht machen)

Er leugnet, diesen Mann zu kennen. (Er sagt, daß er diesen Mann nicht kennt)

3. Tzv. neutralni glagoli, koji ne sadrže ni afirmativno ni negativno značenje infinitivske grupe:

Er freut sich, mich zu sehen. (Er sieht mich)

Er freut sich nicht, mich zu sehen. (Er sieht mich)

Odnos između forme i sadržaja infinitivske grupe ovde ne zavisi od značenja dominirajućeg glagola. Afirmacija ili negacija infinitiva mora u takvom slučaju i formalno da se izrazi:

Er freut sich, mich zu sehen. Er freut sich, mich nicht zu sehen.

Er schämt sich, das zu sagen. Er schämt sich, das nicht zu sagen.

B. Infinitivska grupa koja zavisi od imenice

Apstraktne imenice, koje pokazuju semantičke i etimološke relacije prema glagolu, mogu da se svedu na glagole u ličnom glagolskom obliku i da infinitivskoj grupi daju afirmativno, negativno ili neutralno značenje.

- a) *Sein Versprechen, diese Arbeit zu machen, freut mich.*

→ *Er verspricht, diese Arbeit zu machen.*

U tom slučaju radi se o afirmativnom značenju.

- b) *Seine Weigerung, diese Arbeit zu machen, beunruhigt mich.*

→ *Er weigert sich, diese Arbeit zu machen.*

Tu se radi o negativnom značenju infinitivske grupe.

- c) *Er empfindet Freude, mich zu sehen.*

→ *Er freut sich, mich zu sehen.*

Er empfindet keine Freude, mich zu sehen.

→ *Er freut sich nicht, mich zu sehen.*

U tim je rečenicama afirmacija, odnosno negacija infinitiva nezavisna od značenja imenice.

LITERATURA

- I. J. Charitonova, *Theoretische Grammatik der deutschen Sprache*, Viša škola, Kiev, 1976.
- Duden, *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, Bibliographisches Institut, Mannheim/Wien/Zürich, 1973.
- E. W. Gulyga, M. D. Nathanson, *Syntax der deutschen Gegenwartssprache*, Prosvetščenie, Moskva/Leningrad, 1966.
- G. Helbig, J. Buscha, *Deutsche Grammatik*, VEB Verlag Enzyklopädie, Leipzig, 1977.
- W. Jung, *Grammatik der deutschen Sprache*, VEB Verlag Enzyklopädie, Leipzig, 1968.
- O. I. Moskalskaja, *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, Verlag Hochschule, Moskva, 1975.
- O. Radović, *Osnovi sintakse nemačkog jezika*, Zavod za izdavanje udžbenika SRS, Beograd, 1964.

INFINITIVGRUPPE IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Zusammenfassung

Die Wortgruppenlehre bildet einen besonderen Teil der Syntax. Eine Wortgruppe ist eine Verbindung von mindestens zwei selbständigen Wörtern, die auch außerhalb des Satzes ihren Sinn nicht verlieren.

Der Gegenstand unserer Betrachtung ist die Infinitivgruppe mit »zu«. Diese Gruppe kommt in der deutschen Sprache oft vor. Der Infinitiv mit »zu« tritt im Satz als Subjekt, ein Teil des Prädikats, Objekt und Adverbialbestimmung auf.

In komplizierten Satzkonstruktionen unterscheidet man konjunktionslose und konjunktionale Infinitivgruppen. Die Infinitivkonstruktionen sind oft reduzierte Sätze, üben die Funktion von Nebensätzen aus und bilden zusammen mit den übergeordneten Sätzen Satzgefüge. Statt der Nebensätze können unter bestimmten Bedingungen auch Infinitivkonstruktionen verwendet werden. Es geht um Subjekt-, Objekt- und Adverbialsätze. Bei den Adverbialsätzen, die in Infinitivkonstruktionen verwandelt werden können, handelt es sich um solche, die mit damit (—→ um zu), ohne daß (—→ ohne zu), als daß (—→ um zu) und /an/statt daß (—→ /an/statt zu) eingeleitet sind.

Ferner werden die Kategorien Temporalität und Affirmation bzw. Negation in der Infinitivgruppe betrachtet.